

Živočichové lidských sídel

Naše obydlí, kde trávíme velkou část svého života, je současně prostředím, kde žije trvale či jen dočasně celá řada rozmanitých živočichů.

Některé nalezneme takřka v každé domácnosti (městský panelový dům x venkovské stavení obklopené přírodou).

Vazba některých organismů na člověka a jeho sídla označujeme jako **synantropii**.

Znamená to, že organismy využívají prostředí pozměněné člověkem ke svému vývoji a existenci. Řada synantropních druhů, rostlin i živočichů, je rozšířena po celém světě.

Synantropní živočichové jsou druhy, které se přizpůsobily životu v lidských sídlištích; mnohé dokonce opustily svá přirozená stanoviště. Důvodem je zpravidla snadná dostupnost potravy, popř. vhodné úkryty a prostory k hnízdění.

Podle vztahu k člověku, k jeho stavbám a hospodářským i technickým zařízením, je můžeme řadit do několika skupin:

- vnitřní a vnější parazité člověka (škrkavka a tasemnice, veš nebo štěnice); případně parazité doma chovaných zvířat;
- živočichové nacházející u člověka obživu (působí značné škody na zásobách potravin), obratlovci i bezobratlí (některé druhy pronikají do lidských obydlí jen za potravou, jiné druhy mohou setrvávat v prostředí lidských sídel trvale);
- druhy poškozující vybavení bytů (dřevokazné druhy, druhy ničící kožešiny, oděvy a textilie i druhy živící se suchými organickými látkami a způsobující značné škody na soukromých či muzejních sbírkách přírodnin);
- živočichové, kteří si budují v lidském obydlí či bezprostřední blízkosti svá hnízdiště nebo zde hledají místo k přezimování;
- živočichové, kteří se sice v lidském obydlí vyskytují často, ale na člověku nejsou závislé.

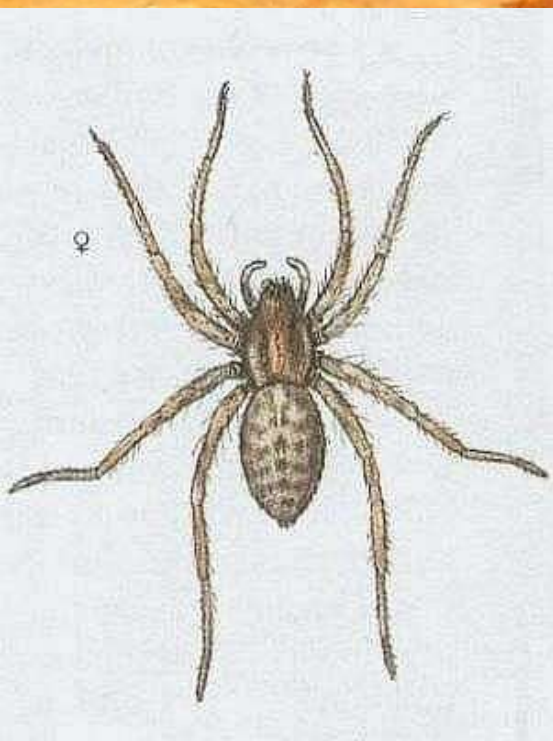
Přehled vybraných druhů živočichů lidských sídel:

třesavka sekáčovitá
Pholcus opilionoides

snovačka pokoutní
Steatoda bipunctata

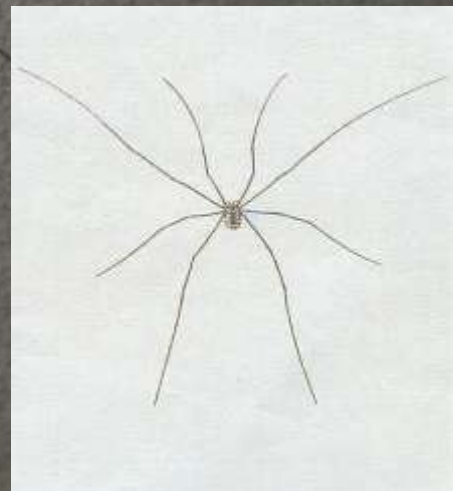

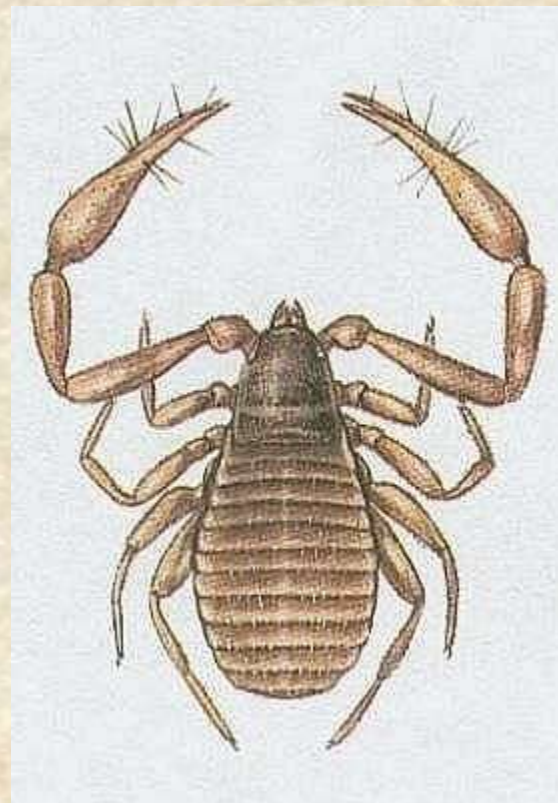
pokoutník domácí
Tegenaria domestica

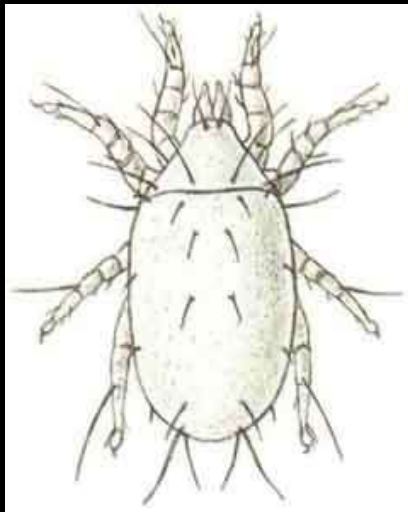
sekáč domácí
Opilio parietinus

štírek domácí
Chelifer cancroides

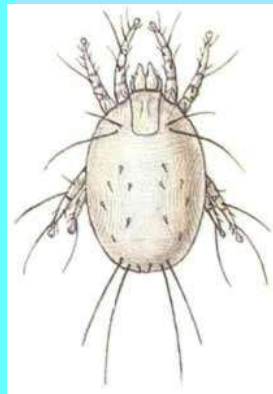
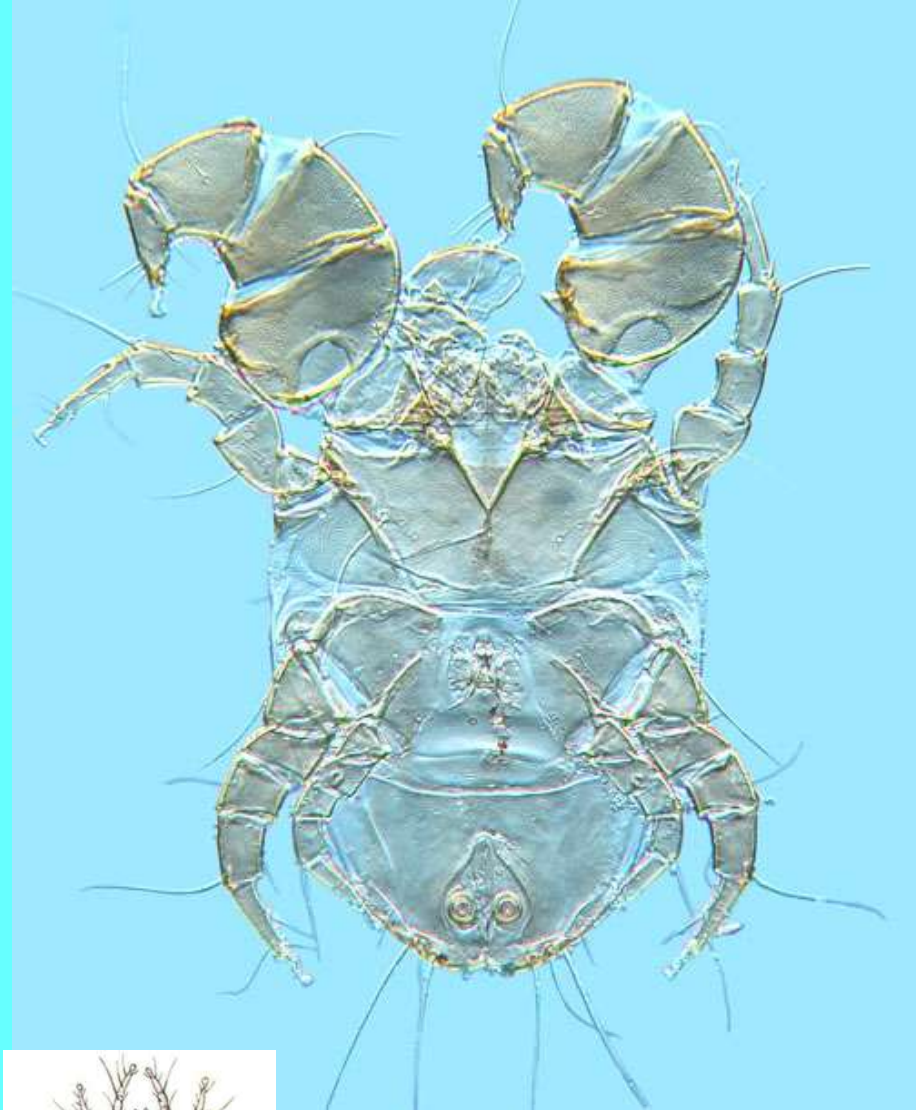
skladokaz moučný (*Acarus siro*)

Představitel roztočů vyskytujících se v **potravinách**. Velikost 0,3 - 0,6 mm. Žije ve skladovaném obilí, mouce, ovesných vločkách, těstovinách koření, olejninách, bylinách, na sýrech i v sušeném ovoci atd.

Roztoči znehodnocují produkty nejen žírem, ale i pachem. Obecně potřebují k životu vlhčí prostředí. Dalšími roztoči v potravinách mohou být roztoč zhoubný, sýrový, ničivý nebo domácí.

Zástupci roztočů žijících v **blízkosti člověka a na člověku** (zejména v posteli, kde jejich početnost může být až stonásobně větších než v jiných částech domácnosti). Živí se hlavně kožními šupinkami člověka, mikroorganismy a houbami (plísněmi), ale i organickými látkami ze zásob potravin. Denně ztrácíme až 1 g šupinek – to může uživit až 1 milión roztočů. Početnost populace a druhová rozmanitost roztočů závisí na materiálech lůžkovin, prostředí, větrání, hygienických návycích, ale zejména na vlhkosti. Roztoči jsou původcem alergií a někteří dokonce mohou napadat člověka.

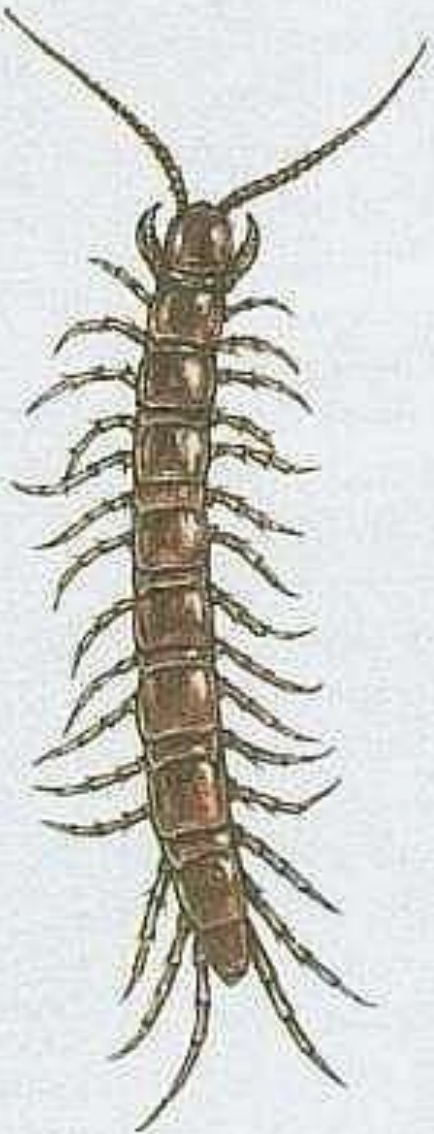
Pyroglyphidae

stínka zední
Oniscus asellus

stínka obecná
Porcellio scaber

© Miroslav Deml 2008

stonožka škvorová
Lithobius forficatus

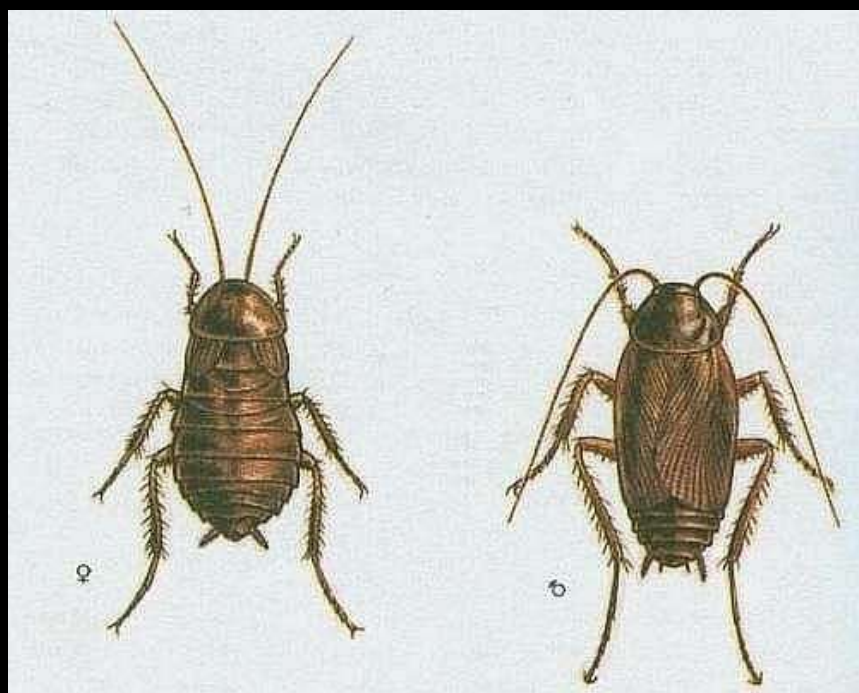
strašník dalmatský
Scutigera coleoptrata

rybenka domácí
Lepisma saccharina

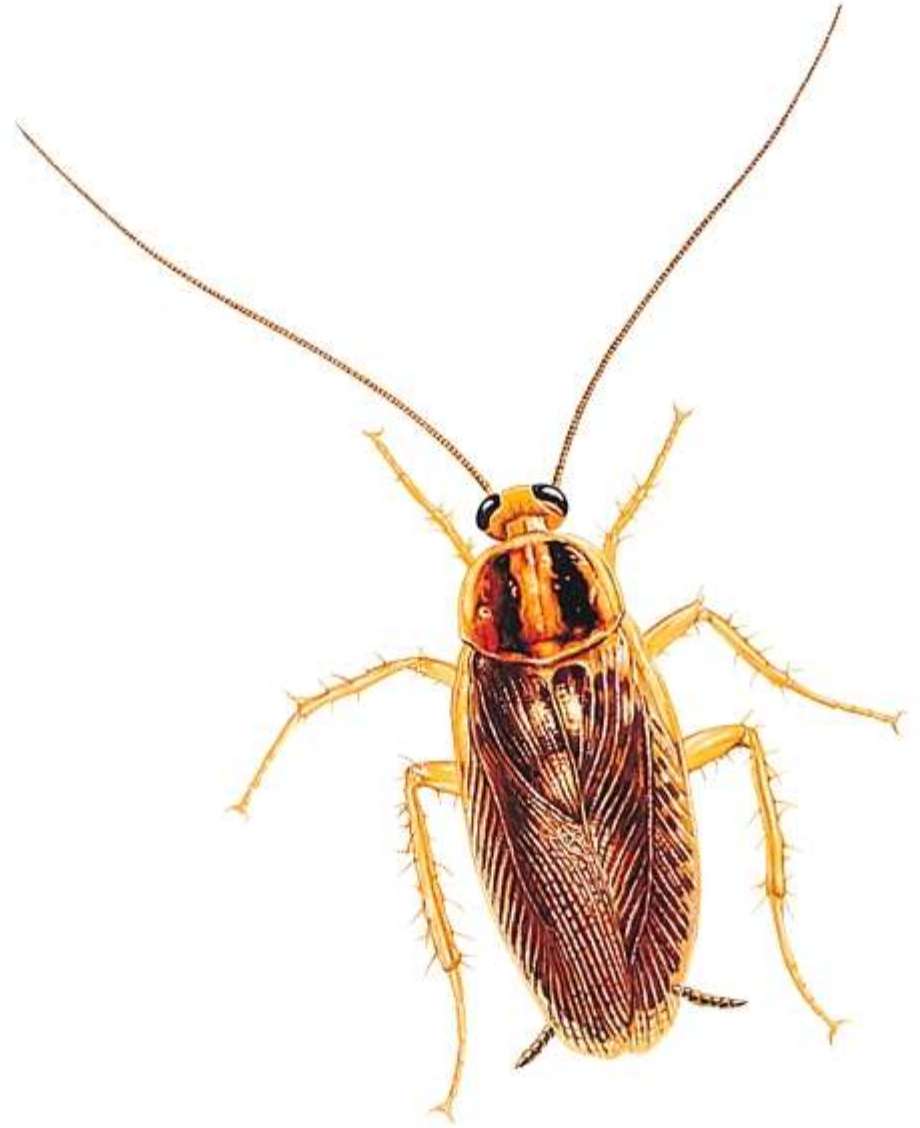
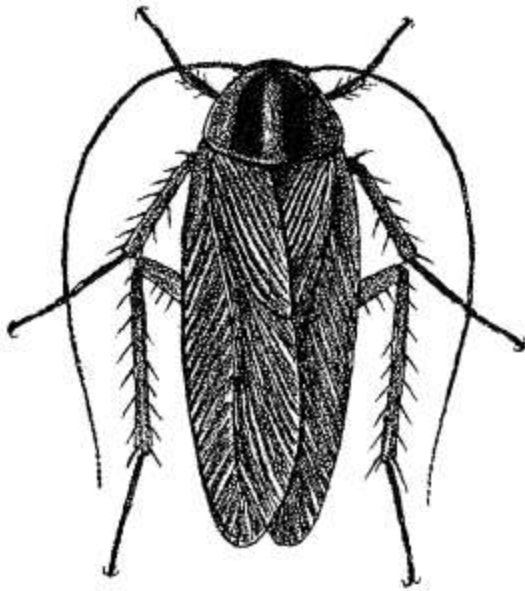

šváb obecný
Blatta orientalis

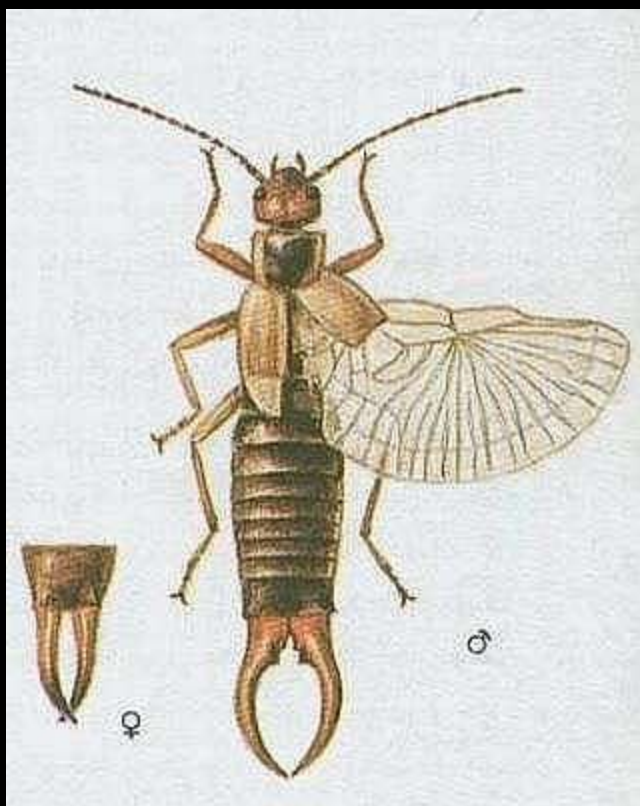

rus domácí

Blattella germanica

škvor obecný
Forficula auricularia

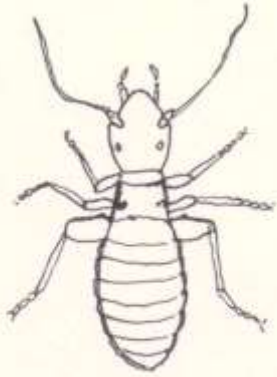

zákeřnice komáří
Empicoris culiciformis

cvrček domácí
Acheta domestica

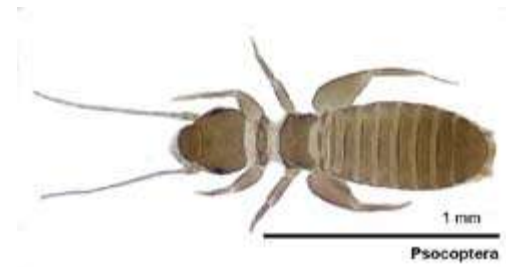

Liposcelidae sp.
Psocoptera

Trogiidae sp.
Psocoptera

pisivky
Psocoptera

zlatoočka obecná
Chrysoperla carnea

vrtavec plstnatý
Niptus hololeucus

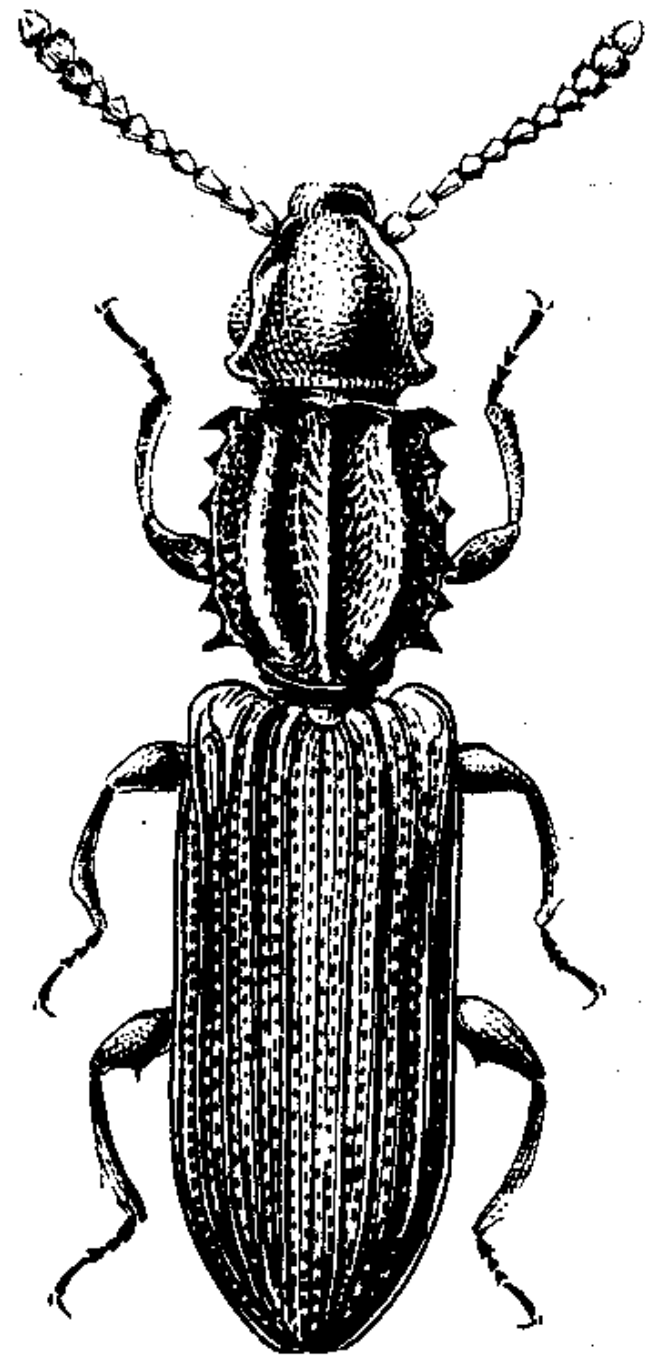
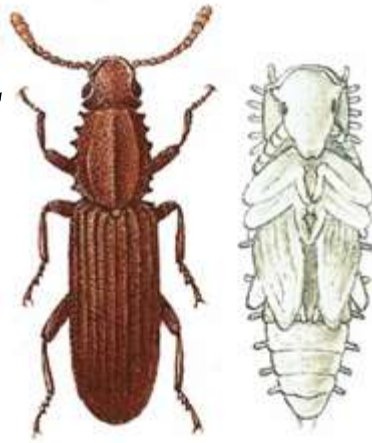

vrtavec zhoubný
Ptinus fur

lesák skladištní

Oryzaephilus surinamensis

kožojed obecný
Dermestes lardarius

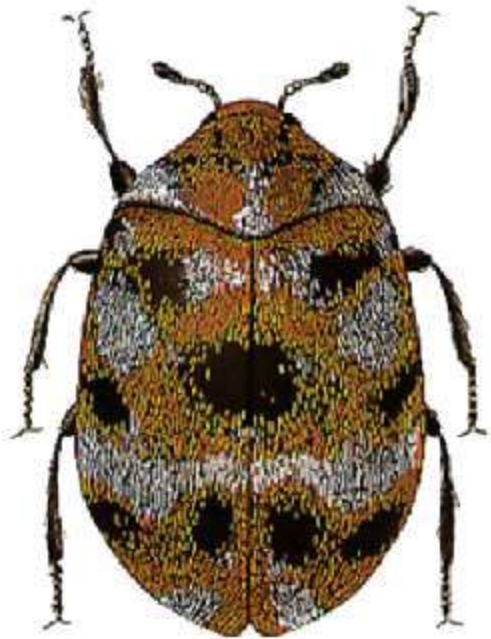
larva

dospělec

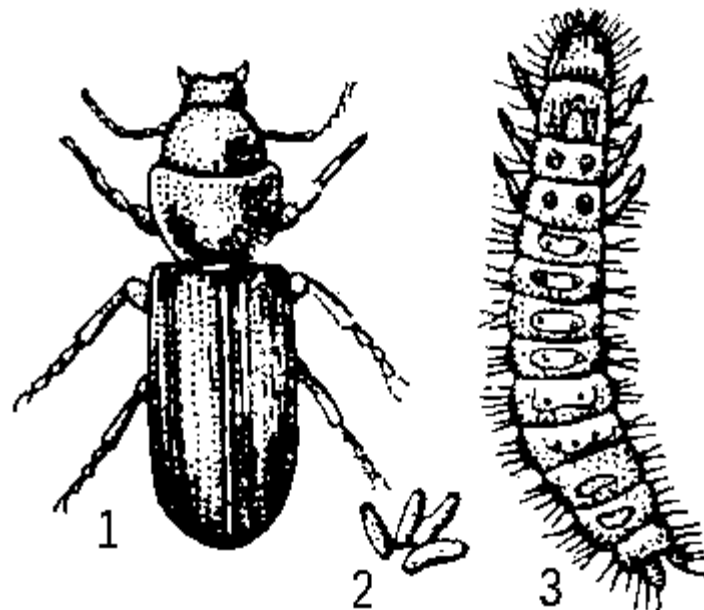
kožojed skvrnitý
Attagenus pellio

rušník muzejní
Anthrenus museorum

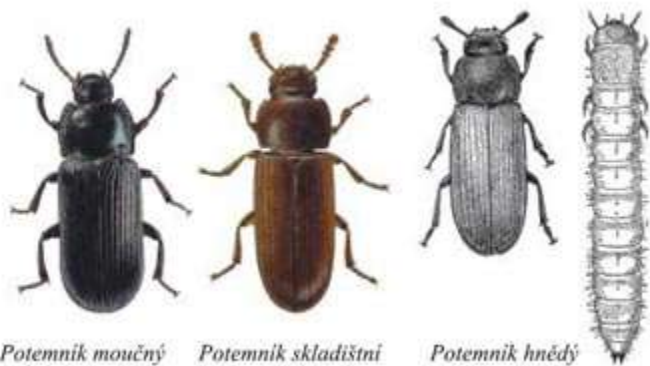

kornatec skladištní
Tenebrio molitor

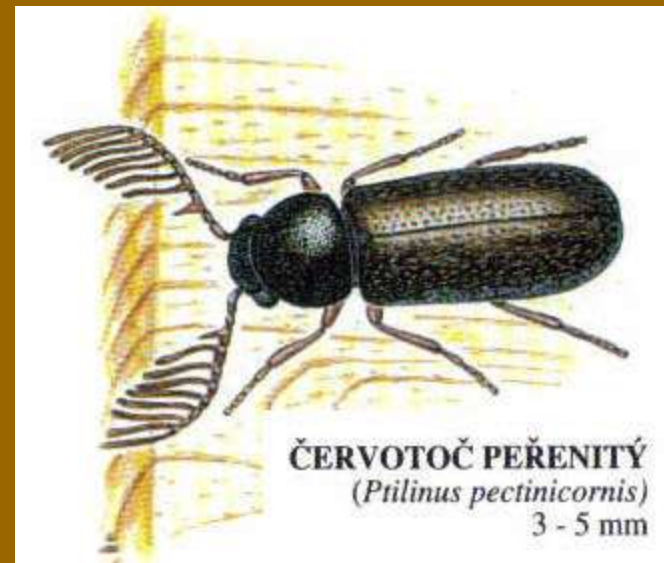
potemník moučný

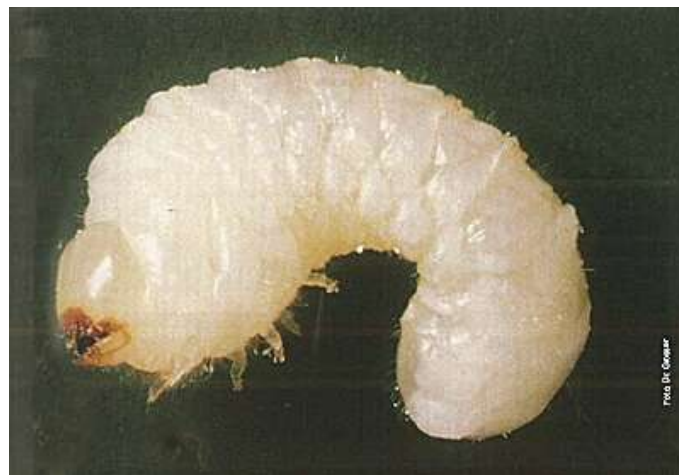
Tenebrio molitor

červotoč peřenitý *Ptilinus pectinicornis*

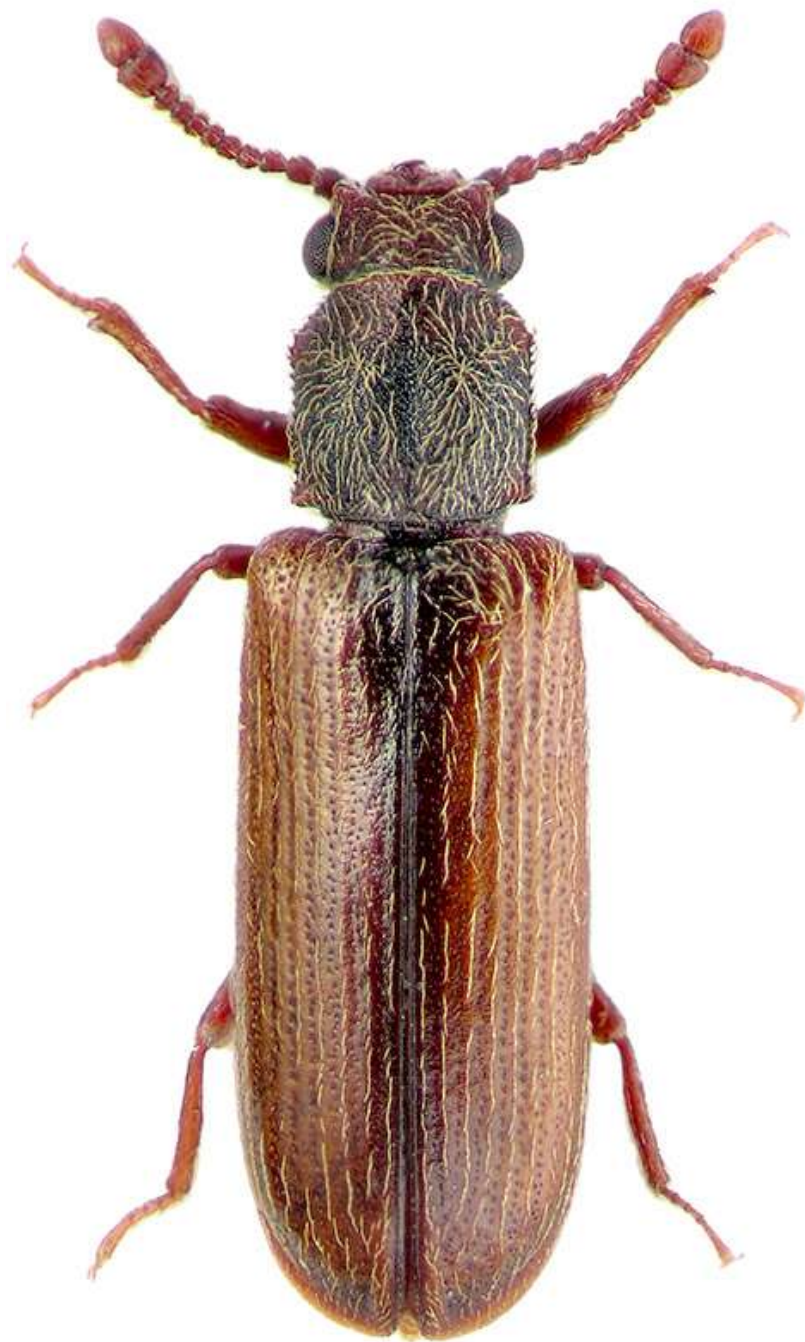

červotoč proužkovaný
Anobium punctatum

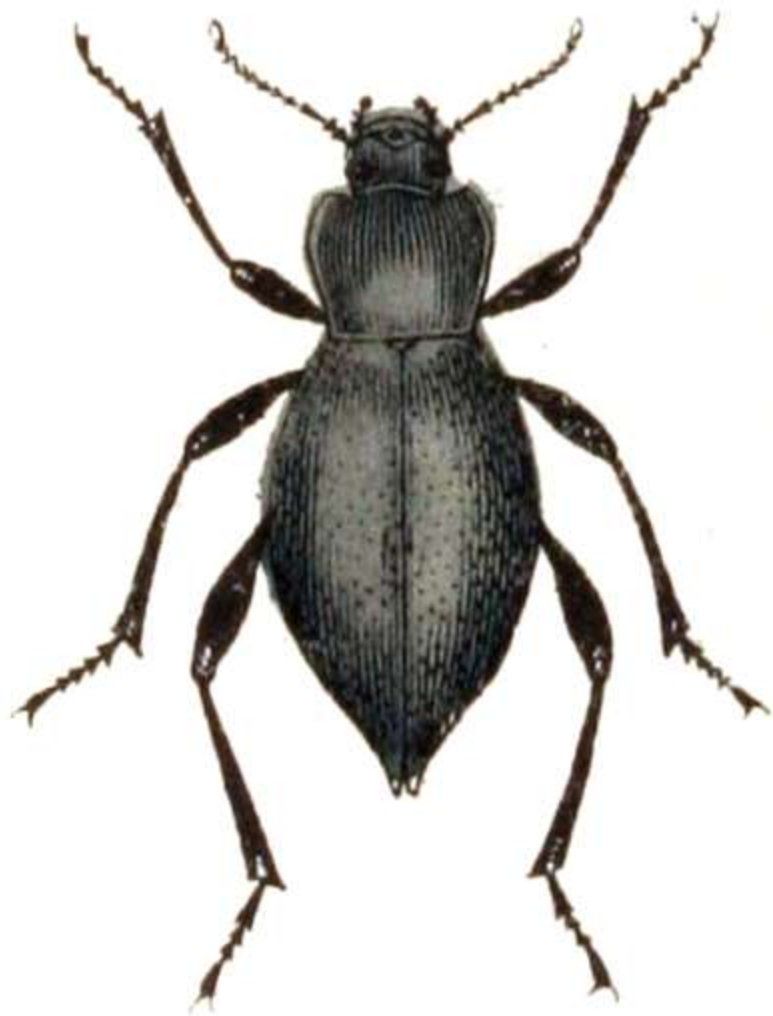

tesařík krovový
Hylotrupes bajulus

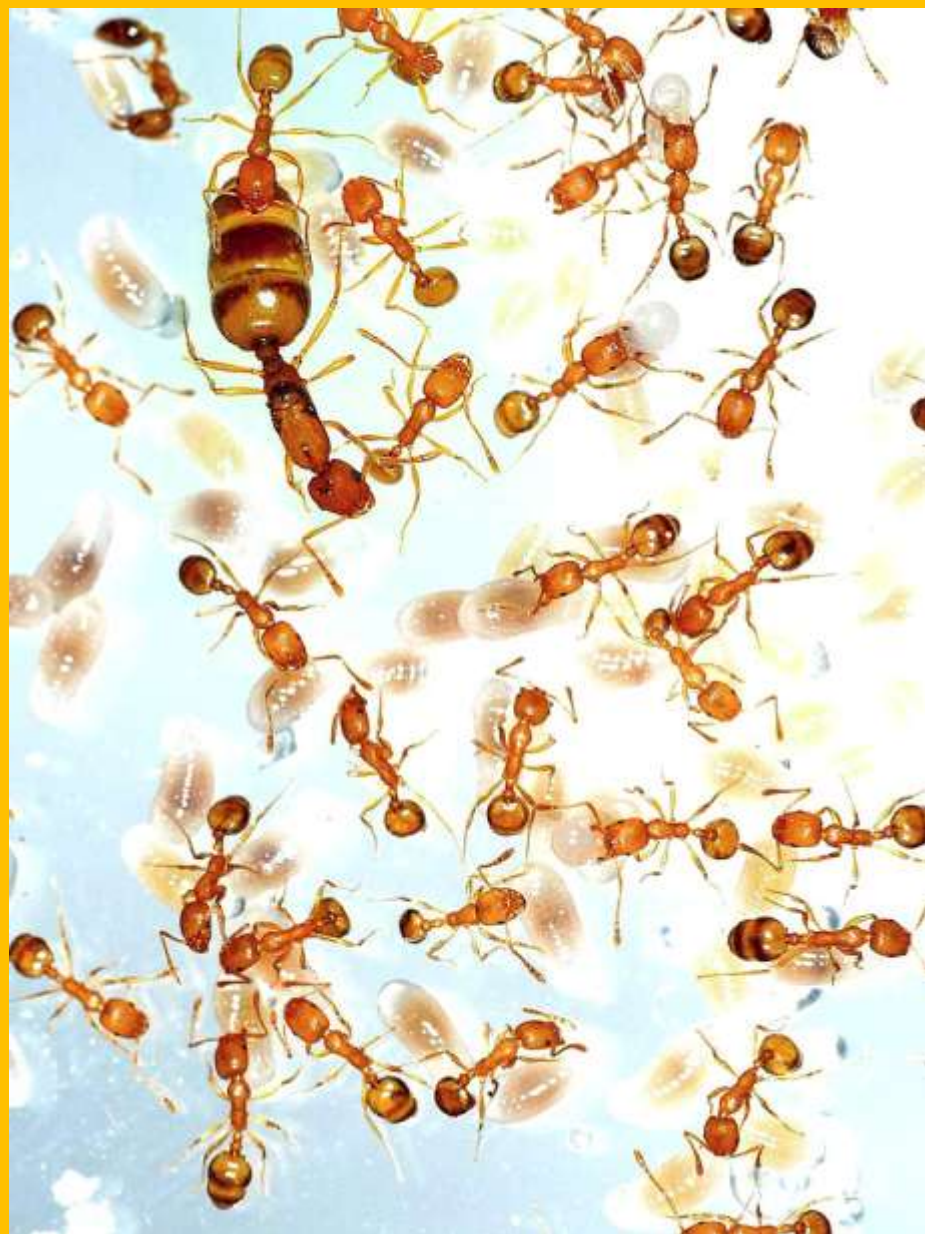

hrbohlav parketový
Lyctus linearis

smrtník obecný
Blaps mortisaga

mravenec faraón
Monomorium pharaonis

sršeň obecná
Vespa crabro

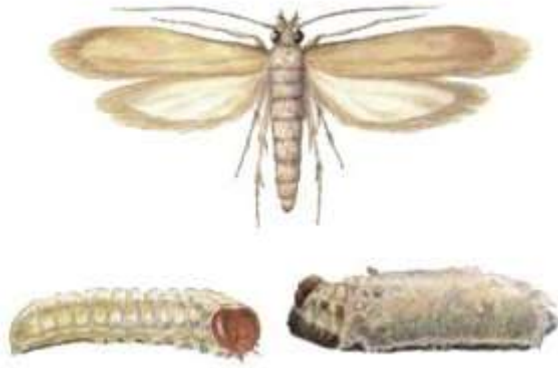

vosa norská
Dolichovespula norwegica

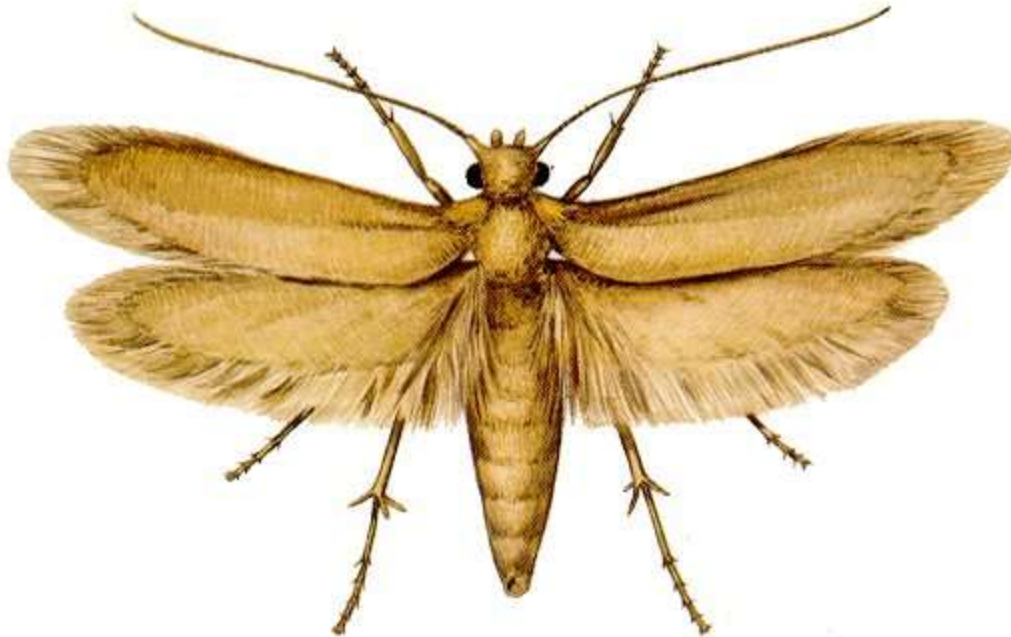

vosík francouzský
Polistes gallicus

mol šatní
Tineola bisselliella

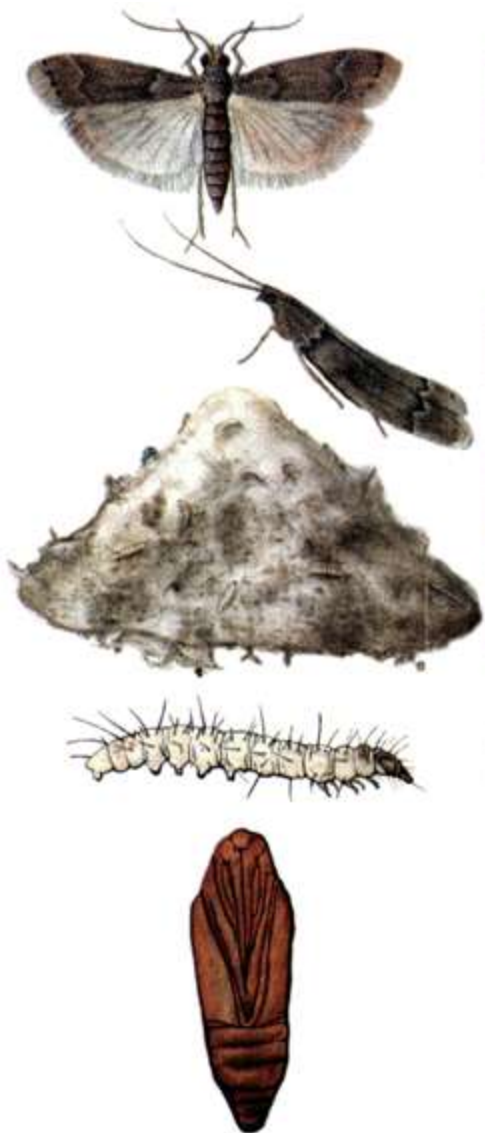

mol čalounový
Trichophaga tapetzella

obaleč jablečný
Cydia pomonella

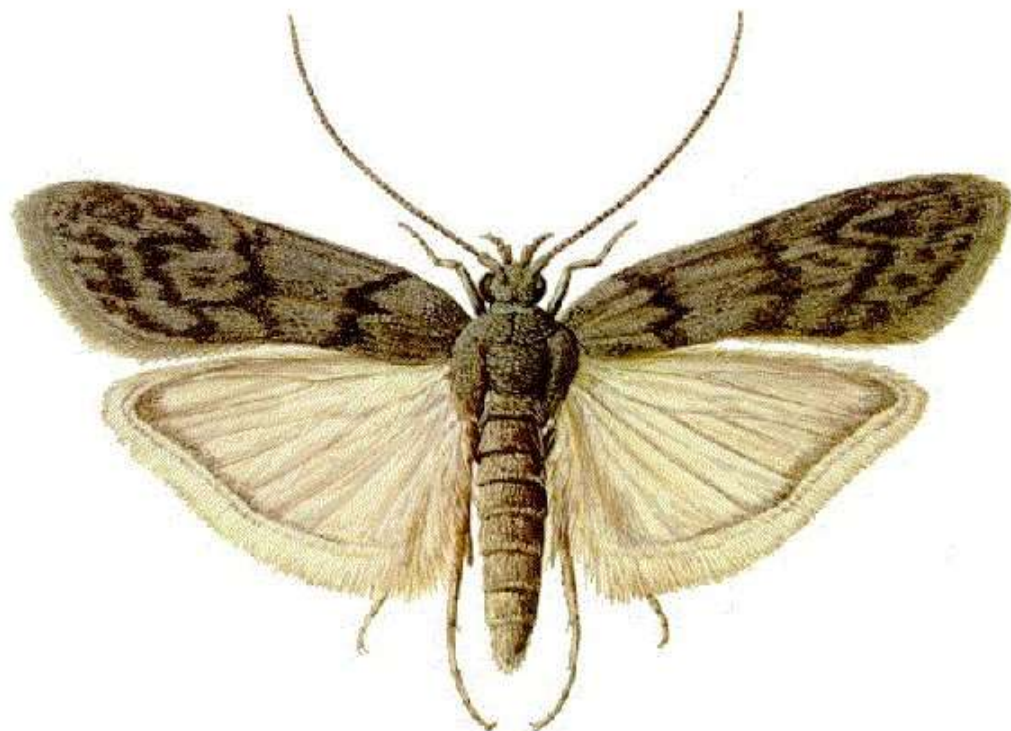

zavíječ paprikový

zavíječ domácí

zavíječ moučný
Ephestia kuehniella

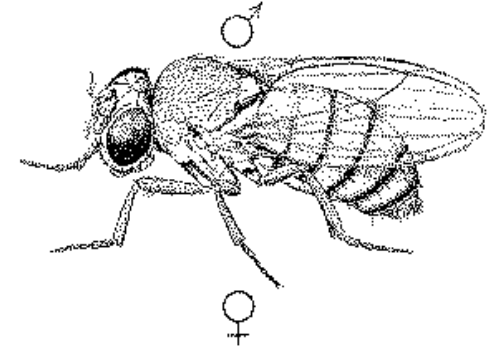
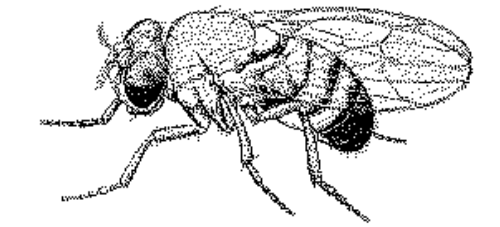
komár písklavý
Culex pipiens

komár útočný
Aedes vexans

koutule popelavá
Psychoda phalaenoides

A Orientation

B Male song

C Following

D Male licking

E Copulation

F Rejection

octomilka obecná
Drosophila melanogaster

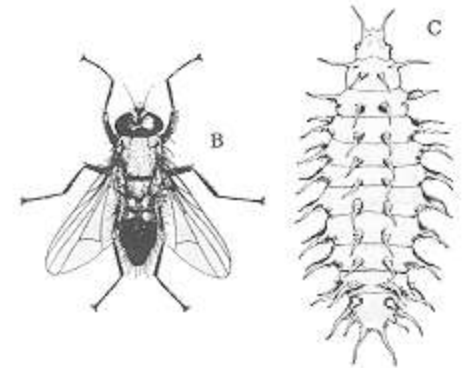
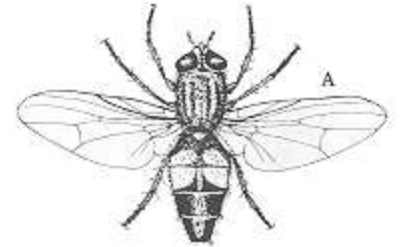
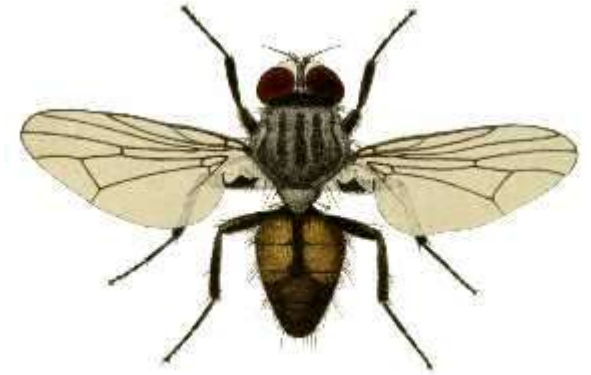
moucha domácí
Musca domestica

bodalka stájová
Stomoxys calcitrans

slunilka pokojová
Fannia canicularis

Lesser House fly. A, Female.
B, Male. C, Larva.

sameček a
samička

žínělka okenní
Scenopinus fenestralis

masařka obecná
Sarcophaga carnaria

sýrohlodka drobná
Piophila casei

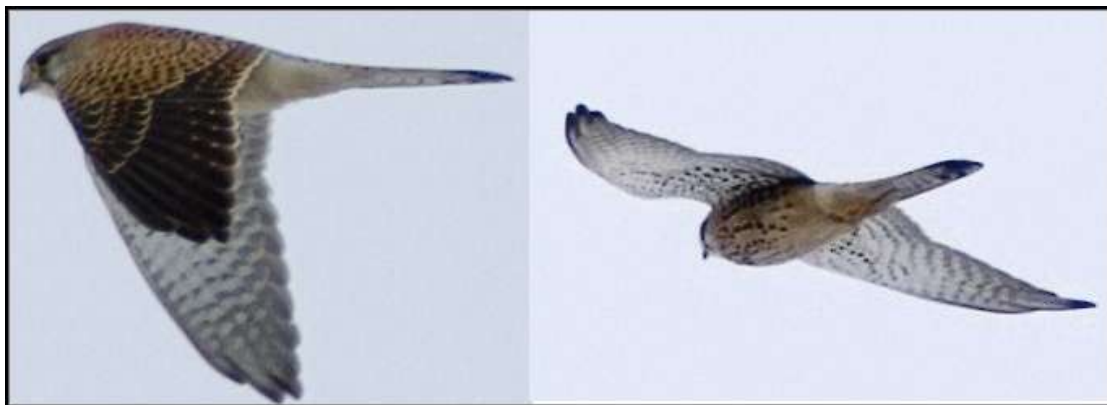

ropucha obecná
Bufo bufo

čáp bílý
Ciconia ciconia

pošťolka obecná
Falco tinnunculus

© Milan Kořínek

sova pálená
Tyto alba

vlašťovka obecná
Hirundo rustica

jiříčka obecná
Delichon urbica

rorýs obecný
Apus apus

vrabec domácí
Passer domesticus

rehek domácí
Phoenicurus ochruros

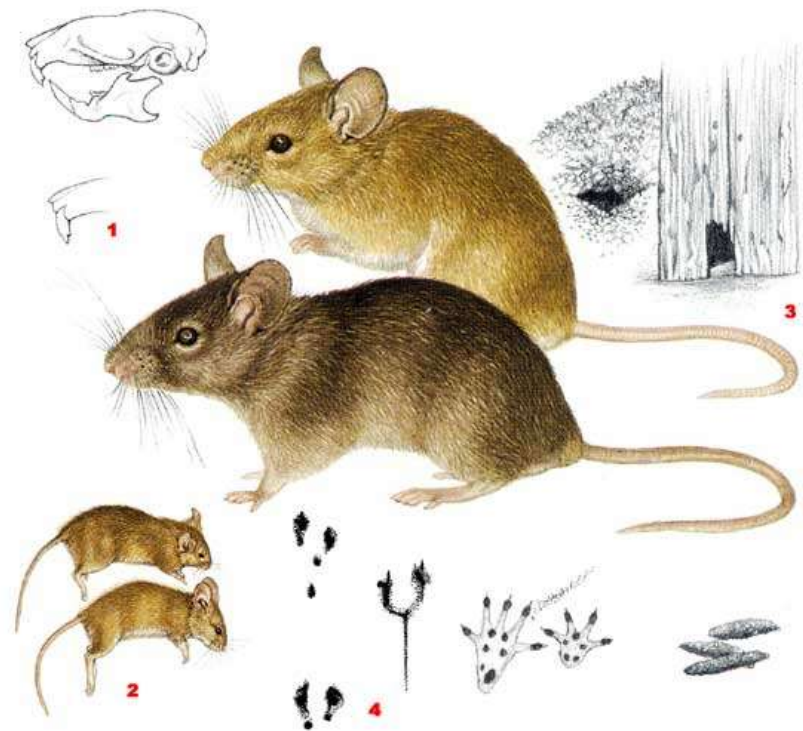

netopýr ušatý
Plecotus auritus

myš domácí
Mus musculus

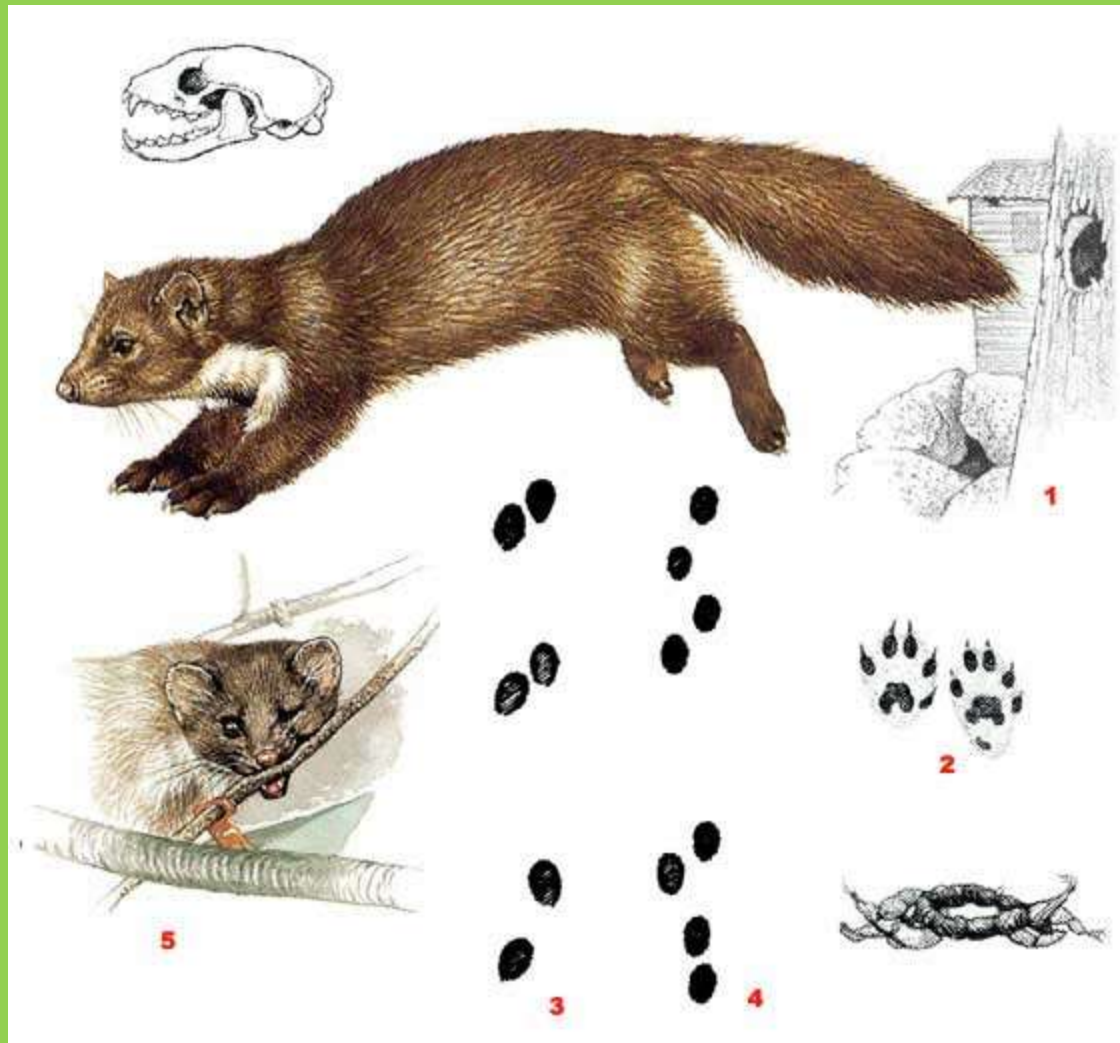

potkan
Rattus norvegicus

Potkan
Rattus norvegicus (25 cm)

kuna skalní
Martes foina

tchoř tmavý
Mustela putorius